

**ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

ЗАТВЕРДЖЕНО

рішенням вченої ради

Закладу вищої освіти «Подільський

державний університет»

від 26.05.2022р., протокол № 3

Введено в дію циклом ректора

від 24.05.2022р. № 86

Ректор

Володимир ІВАНИШИН

КОДЕКС

**АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ У ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

м. Кам'янець-Подільський

2022 рік

1. Загальні положення

Заклад вищої освіти «Подільський державний університет» (далі – ЗВО «ПДУ») усвідомлює свою місію в суспільстві як центру культури, знань та науково-практичних досліджень.

Усі учасники освітнього процесу ЗВО «ПДУ» прагнуть до побудови відкритих, щиріх, гуманних та чесних взаємовідносин (комунікацій) для досягнення максимального освітнього ефекту та забезпечення довіри до результатів навчання, тому свідомо узгоджують, приймають та зобов'язуються дотримуватися Кодексу академічної добросередовища ЗВО «ПДУ» (далі – Кодекс).

Кодекс є складовою системи безперервного забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти у ЗВО «ПДУ» і спирається на етичні ціннісні норми академічного середовища, високий рівень свідомості й внутрішньої культури особистості, антикорупційні заходи та боротьбу із plagiatom.

Кодекс академічної добросередовища розроблений відповідно до освітніх і загальнолюдських цінностей, міжнародних стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості, законодавчої і нормативної бази України, нормативних документів ЗВО «ПДУ»:

1. Конституції України.
2. Закону України «Про освіту».
3. Закону України «Про вищу освіту».
4. Закону України «Про авторське право і суміжні права».
5. Закону України «Про наукову та науково-технічну діяльність».
6. Закону України «Про видавничу справу».
7. Закону України «Про запобігання корупції».
8. Етичного кодексу вченого України.
9. Педагогічної конституції Європи.
10. Європейської хартії дослідників.
11. Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG).

12. Листа МОН України «Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної добродетелі».

Цей документ також відповідає основним принципам та положенням, що затверджені в нормативних документах ЗВО «ПДУ»:

1. Правила внутрішнього розпорядку.
2. Кодекс корпоративної культури у ЗВО «ПДУ».
3. Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти у ЗВО «ПДУ».
4. Положення про організацію освітнього процесу у ЗВО «ПДУ».
5. Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових, навчально-методичних, кваліфікаційних та навчальних роботах учасників освітнього процесу у ЗВО «ПДУ».
6. Положення про академічну добродетальність та етику академічних взаємовідносин у ЗВО «ПДУ».

Дія Кодексу поширюється на всіх учасників освітнього процесу ЗВО «ПДУ»: здобувачів вищої освіти, адміністративних, педагогічних, науково-педагогічних, наукових працівників.

2. Основні поняття

Академічна добродетальність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Викладацька діяльність – це діяльність, яка спрямована на формування знань, інших компетентностей, світогляду, розвиток інтелектуальних і творчих здібностей, емоційно-вольових та/або фізичних якостей здобувачів освіти (лекція, семінар, тренінг, курси, майстер-клас, вебінар тощо) та яка провадиться педагогічним (науково-педагогічним) працівником, самозайнятою особою (крім осіб, яким така форма викладацької діяльності

заборонена законом) чи іншою фізичною особою на основі відповідного трудового або цивільно-правового договору.

Компетентність – це динамічна комбінація знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти.

Освітня діяльність – це діяльність закладів вищої освіти, що провадиться з метою забезпечення здобуття вищої, післядипломної освіти і задоволення інших освітніх потреб здобувачів вищої освіти та інших осіб.

Наукова діяльність – це інтелектуальна творча діяльність, спрямована на здобуття нових знань та (або) пошук шляхів їхнього застосування, основними видами якої є фундаментальні та прикладні наукові дослідження.

Якість освітньої діяльності – рівень організації, забезпечення та реалізації освітнього процесу, що забезпечує здобуття особами якісної освіти та відповідає вимогам, встановленим законодавством та/або договором про надання освітніх послуг.

Якість вищої освіти – це відповідність результатів навчання вимогам, встановленим законодавством, відповідним стандартом вищої освіти та/або договором про надання освітніх послуг.

Результати навчання – це знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів.

7. Обговорення зі студентами прикладів якісного та неякісного академічного письма.
8. Надання здобувачам вищої освіти прикладів готових якісних робіт.
9. Розроблення нестандартних, творчих, проблемних завдань; чітке пояснення вимог до їхнього виконання та оцінювання.
10. Налагодження технології перевірки робіт здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних робітників на наявність plagiatу.

3. Політика забезпечення середовища академічної добroчесності

Усі учасники освітньої діяльності усвідомлюють значущість академічної добroчесності та прагнуть зробити її невід'ємною частиною свого світогляду, підвищують стандарти освітньої і наукової діяльності і зміцнюють імідж ЗВО «ПДУ».

3.1. Академічна добroчесність в університетському середовищі формується на принципах:

- чесності та порядності – принциповість у визнанні та підтримці власних прав у сфері академічної діяльності та прав інших людей, що призводить до уникнення власної нечесної поведінки та знижує терпимість до недобroчесності інших, також унеможлилює випадки зловживання посадовим становищем;
- доброзичливості – позитивне та толерантне ставлення учасників освітнього процесу один до одного незалежно від статті, віку, національності, релігійних і політичних уподобань;
- поваги – цінувати інтелектуальні здобутки інших людей та використовувати їх відповідно до правил, прийнятих у розвинутому академічному суспільстві;
- довіри та співпраці – вільний обмін ідеями та інформацією в освітньому середовищі, сприяння командній і творчій роботі між студентами, викладачами та іншими стейкхолдерами;
- відповідальності – викладачі несуть відповідальність за якість викладання дисциплін, а студенти – за якість виконання завдань, передбачає також реагування на академічну нечесність;
- компетентності та професіоналізму – володіння науково-педагогічними фахівцями сучасними технологіями наукових досліджень та методами викладання, циклічне підвищення свого фахового рівня, поглиблення знань і вмінь з академічної грамотності, здатність демонструвати академічні цінності під час навчального процесу;

- прозорості – відкритість та зрозумілість усіх освітніх процесів, послідовне й об'єктивне оцінювання результатів діяльності, підзвітність та публічність інформації;
- законності – усі процеси освітньої діяльності мають здійснюватися відповідно до законодавства України з урахуванням нормативних документів, затверджених у ЗВО «ПДУ».

3.2. Дотримання академічної добroчесності педагогічними, науково-педагогічними та науковими працівниками передбачає:

- ✓ своїми діями сприяти формуванню чесного академічного суспільства;
- ✓ дотримуватися Кодексу корпоративної культури у ЗВО «ПДУ»;.
- ✓ якісну підготовку до навчальних занять і практичної діяльності;
- ✓ постійне вдосконалення своїх загальних, фахових та особистісних компетентностей у сфері запобігання проявів академічної недоброчесності;
- ✓ підготовку наукових публікацій та авторських методичних розробок, що демонструють академічну грамотність, з огляду наукових здобутків інших авторів за темою, використання офіційної та достовірної інформації;
- ✓ повагу до академічних здобутків інших дослідників, що потребує посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- ✓ дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- ✓ надання достовірної інформації про методики і результати досліджень,
- ✓ джерела використаної інформації та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;
- ✓ сприяння формуванню та підтримці академічної доброчесності у здобувачів вищої освіти;

- ✓ контроль за дотриманням академічної доброочесності здобувачами освіти;
- ✓ урахування при розробці завдань індивідуальних потреб і можливостей осіб з особливими освітніми потребами;
- ✓ володіння викладачами сучасними технологіями оцінювання, що сприяє об'єктивному та прозорому визначеню результатів навчання.

3.3. Дотримання академічної доброочесності здобувачами вищої освіти передбачає:

- ✓ дотримання чесної академічної поведінки у навчанні та житті, уникнення будь-яких проявів академічної недоброочесності;
- ✓ якісну підготовку до навчальних занять;
- ✓ самостійне виконання поточних навчальних завдань, завдань поточного контролю;
- ✓ самостійне виконання творчих, курсових, дипломних робіт та завдань підсумкового контролю результатів навчання;
- ✓ посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей інших авторів;
- ✓ дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- ✓ надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації;
- ✓ формування поважливого ставлення до всіх учасників освітнього процесу, спираючись на власну гідність та нетерпимість до проявів академічної недоброочесності.

3.4. Прояви академічної недоброочесності.

Кодекс спрямований на запобігання будь-яким проявам академічної нечесності. Відповідно до Закону України «Про освіту» порушенням академічної доброочесності вважається:

- ✓ академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;
- ✓ самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;
- ✓ фабрикація – вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;
- ✓ фальсифікація – свідома зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;
- ✓ списування – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема, під час оцінювання результатів навчання;
- ✓ обман – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу;
- ✓ формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;
- ✓ хабарництво – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;
- ✓ необ'єктивне оцінювання – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти;
- ✓ надання здобувачам освіти під час проходження ними оцінювання результатів навчання допомоги чи створення

- перешкод, не передбачених умовами та/або процедурами проходження такого оцінювання;
- ✓ вплив у будь-якій формі (прохання, умовляння, вказівка, погроза, примушування тощо) на педагогічного (науково-педагогічного) працівника з метою здійснення ним необ'єктивного оцінювання результатів навчання.

3.5. Заходи з формування середовища академічної добroчесності.

Академічна добroчесність є невід'ємною частиною університетської культури.

Для усвідомлення та визнання філософії академічної чесності як базової інституційної цінності в ЗВО «ПДУ» запроваджуються на постійній основі такі заходи:

1. Актуалізація питань академічної добroчесності та дотримання цього Кодексу всіма учасниками освітнього процесу ЗВО «ПДУ».
2. Підвищення кваліфікації, участь у тренінгах, семінарах, стажуваннях із питань академічної добroчесності педагогічними, науково-педагогічними працівниками.
3. Запровадження ознайомчих чи факультативних курсів з основ академічного письма та дослідницької роботи.
4. Проведення тренінгів для науково-педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти щодо актуалізації питань важливості академічної добroчесності.
5. Запровадження та підтримання інформативної веб-сторінки для загального доступу, яка буде містити рекомендації з академічної добroчесності, якості академічного письма, інформувати про прийняті стандарти цитування, надавати приклади виявлених проявів академічної недобroчесності.
6. Обговорення зі студентами прикладів якісного та неякісного академічного письма.
7. Надання здобувачам вищої освіти прикладів готових якісних робіт.

8. Розроблення нестандартних, творчих, проблемних завдань, чітке пояснення вимог до їхнього виконання та оцінювання.

9. Налагодження технології перевірки робіт здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних робітників на наявність плагіату.

4. Відповіальність за недопущення проявів академічної недоброочесності

Відповіальність за недопущення проявів академічної доброочесності несуть: здобувачі вищої освіти, викладачі, завідувачі кафедр, декани факультетів/директори інститутів, редакційні ради наукових журналів, комісії з питань академічної доброочесності факультетів/інститутів та ЗВО «ПДУ».

Здобувачі вищої освіти відповіальні за свою академічну поведінку. Усі здобувачі вищої освіти мають набути компетентності давати моральну оцінку власним вчинкам, співвідносити їх із моральними нормами. Також, вони мають вимагати рівних умов навчання та оцінювання.

Завідувачі кафедр та декани факультетів/директори інститутів відповідають за недопущення проявів академічної недоброочесності на кафедрах і факультетах/інститутах.

Сектор комп'ютерного забезпечення та обробки наукових видань наукової бібліотеки перевіряє на наявність плагіату та встановлює рівень унікальності всіх навчально-методичних робіт науково-педагогічних працівників, що видаються у ЗВО «ПДУ».

Спеціалізовані вчені ради проводять політику дотримання принципів академічної доброочесності, перевіряють на наявність плагіату дисертаційні роботи на здобуття наукового ступеня доктора філософії, доктора наук.

Комісія з академічної доброочесності і комісія з етики та управління конфліктами у ЗВО «ПДУ» відповіальні за розроблення та проведення заходів зі сприяння формування та дотримання доброочесного академічного середовища, розгляд скарг щодо проявів академічної недоброочесності серед учасників освітнього процесу ЗВО «ПДУ».

Кожен викладач має створити умови до формування середовища партнерства та академічної чесності. Викладачі мають набути здатність до виявлення plagiatu в письмових аудиторних та позааудиторних роботах здобувачів. Вони несуть відповідальність за оцінювання унікальності тексту есе, курсових і дипломних робіт та за процес прозорого, відкритого, чесного оцінювання результатів навчання загалом.

Якщо винikли скарги від здобувачів вищої освіти щодо порушення учасниками освітнього процесу цього Кодексу за певною навчальною дисципліною, то необхідно звернутися до викладача та повідомити про це Комісію з академічної добroчесності і комісію з етики та управління конфліктами у ЗВО «ПДУ». За наявності скарги голова Комісії у 5-денний строк проводить відкрите засідання, на якому відбувається розгляд факту порушення Кодексу. Рішення Комісії може бути оскаржене в Комісії з питань академічної добroчесності ЗВО «ПДУ».

Кожна особа, щодо якої виникло питання про порушення нею академічної добroчесності відповідно до закону України «Про освіту», має такі права:

- ✓ ознайомлюватися з усіма матеріалами перевірки щодо встановлення факту порушення академічної добroчесності, подавати до них зауваження;
- ✓ особисто або через представника надавати усні та письмові пояснення або відмовитися від надання будь-яких пояснень, брати участь у дослідженні доказів порушення академічної добroчесності;
- ✓ знати про дату, час і місце та бути присутньою під час розгляду питання про встановлення факту порушення академічної добroчесності та притягнення її до академічної відповідальності;
- ✓ оскаржити рішення про притягнення до академічної відповідальності до органу, уповноваженого розглядати апеляції, або до суду.

За порушення академічної добросердісті педагогічні, науково-педагогічні та наукові працівники закладів освіти відповідно до закону України «Про освіту» можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- ✓ відмова у присудженні ступеня освітньо-наукового чи освітньо-творчого рівня чи присвоєнні вченого звання;
- ✓ позбавлення присудженого ступеня освітньо-наукового чи освітньо-творчого рівня чи присвоєнного вченого звання;
- ✓ відмова в присвоєнні або позбавлення присвоєнного педагогічного звання, кваліфікаційної категорії;
- ✓ позбавлення права брати участь у роботі визначених законом органів чи займати визначені законом посади.

За порушення академічної добросердісті здобувачі освіти відповідно до ЗУ «Про освіту» можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- ✓ повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);
- ✓ повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;
- ✓ відрахування із закладу освіти (крім осіб, які здобувають загальну середню освіту);
- ✓ позбавлення академічної стипендії;
- ✓ позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання.

4. Заключні положення

Кодекс розроблено з урахуванням пропозицій педагогічних, науково-педагогічних працівників, органів студентського самоврядування та профспілкової організації ЗВО «ПДУ».

Кодекс доводиться до відома всіх співробітників під час підписання трудового договору або контракту.

Кодекс розміщується на офіційному сайті ЗВО «ПДУ».

Кодекс передбачає можливість оновлення, доповнення.

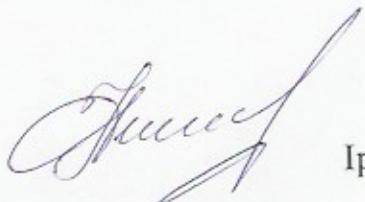
Директор центру виховної роботи та
соціально-культурного розвитку

Ольга ПРОКОПОВА

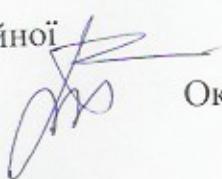
Погоджено:

Проректор з навчальної роботи

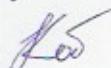
Ірина ЯСІНЕЦЬКА

Проректор з навчальної, науково-інноваційної
та міжнародної діяльності

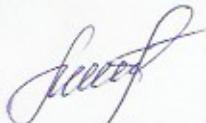
Оксана БЯЛКОВСЬКА

В.о. президента студентського парламенту

Марія КОБИЛЕЦЬКА

Голова Первинної профспілкової організації

Світлана ЛІЩУК

Директор наукової бібліотеки

Артур МИХАЙЛІК

Т.в.о. начальника юридичного відділу

Вікторія ТЕРЕФЕРА

Схвалено на засіданні науково-
методичної ради Закладу вищої освіти
«Подільський державний університет»
Протокол №   від «   » 2022 р.

У цьому документі пронумеровано,
прошнуровано і скріплено печаткою 13
(тринадцять) аркушів Кодексу академічної
доброчесності у Закладі вищої освіти
«Подільський державний університет»

Ректор

Володимир ІВАНИШИН